

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 27.5.2015
COM(2015) 285 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Akční plán EU proti pašování migrantů (2015–2020)

I. ÚVOD

Evropský program pro migraci, který Evropská komise přijala dne 13. května, stanovil **boj proti pašování migrantů jako jednu ze svých priorit**, aby se zamezilo zneužívání migrantů zločineckými sítěmi a omezila motivace k nelegální migraci. Program si dal za cíl změnit síť pašeráků migrantů z „podniků s nízkým rizikem a vysokým ziskem“ na „podniky s vysokým rizikem a nízkým ziskem“.

Evropský program pro bezpečnost, který Komise přijala dne 28. dubna 2015, rovněž vyzdvihl spolupráci proti pašování migrantů v rámci EU a se třetími zeměmi jako prioritu boje proti sítím organizovaného zločinu.

Tento **akční plán proti pašování migrantů** obsahuje specifická opatření nutná k provedení zmíněných programů v této oblasti a zahrnuje klíčová opatření, která jsou v nich již stanovena.

Bezohledné zločinecké sítě organizují cesty velkého množství migrantů, kteří se zoufale snaží dostat do EU. Mají značné zisky, přičemž dávají životy migrantů všanc. Aby maximalizovali své zisky, pašeráci často namačkají stovky migrantů do kamionů nebo na lodě, které nejsou vhodné k plavbě po moři, včetně malých nafukovacích člunů či nákladních lodí, jejichž životnost je u konce. **Nespočet migrantů se utopí v moři, udusí v kontejnerech nebo zahyne v poušti.** Podle odhadů Mezinárodní organizace pro migraci¹ přišlo v roce 2014 ve Středozezemním moři o život více než 3 000 migrantů. Má se za to, že během prvních čtyř měsíců roku 2015 se utopilo přibližně 1 700 osob. Často dochází k závažnému porušování lidských práv migrantů prostřednictvím zneužívání a vykořisťování.

Intenzita nelegální migrace po moři, zejména pak po námořních trasách v centrálním a východním Středomoří, se **během minulého roku exponenciálně zvýšila** – v roce 2014 se takto o migraci pokusilo 225 000 osob, což představuje v porovnání s rokem 2013 takřka trojnásobný nárůst². Stejně tak se zvýšila rizika, kterým jsou migranti při plavbě přes Středozezemní moře vystaveni. Další migrační trasy, například v oblasti západního Balkánu, zaznamenaly v roce 2014 podobný nárůst – o vstup na území EU se v této oblasti pokusil nejvyšší počet nelegálních migrantů od roku 2007³.

Pašeráci zacházejí s migranty jako se zbožím, podobně jako zacházejí s drogami a střelnými zbraněmi, které pašují po stejných trasách. Pružně mění pašerácké trasy, aby se přizpůsobili bezpečnostní situaci v tranzitních zemích nebo opatřením donucovacích orgánů. Zneužívají rovněž postupy pro legální vstup a pobyt. Autobusoví přepravci například mezi státními příslušníky Kosova otevřeně inzerovali možnost zneužívat v EU systém sociálních dávek a pomoc při návratu.

Pašování migrantů je vysoce ziskový podnik, přičemž zločineckým sítím se daří díky nízkému riziku odhalení a potrestání. **Ačkoliv údaje o celkových ziscích pašeráckých sítí nejsou k dispozici, jednotlivé případy ukazují, že jde o značné částky.** Pouhý jeden případ, v němž figurovala nákladní loď Ezadeen převážející 360 migrantů, která byla zadržena 1. ledna 2015 v rámci společné operace Triton, vynesl pašerákům odhadem 2,5 milionu EUR.

¹ Mezinárodní organizace pro migraci: *Osudné cesty: Po stopách životů ztracených při migraci (Fatal Journeys - Tracking Lives Lost during Migration)*, 2014.

² Údaje Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států (Frontex), 2015.

³ Tamt.

II. ROZHODNĚJŠÍ EVROPSKÁ REAKCE NA PAŠOVÁNÍ MIGRANTŮ

Pro narušení činnosti pašeráků, předání pachatelů do rukou spravedlnosti a zabavení jejich majetku má zásadní význam **intenzivní spolupráce na úrovni EU** a rovněž spolupráce se zeměmi původu a tranzitu, strategickými partnery, mezinárodními organizacemi a občanskou společností.

Tento první akční plán EU vymezuje konkrétní opatření pro **prevenci a boj proti pašování migrantů**, přičemž současně zajišťuje ochranu jejich lidských práv. Je založen na multidisciplinárním přístupu a zahrnuje subjekty a instituce na místní, regionální, národní i mezinárodní úrovni. Pokrývá všechny fáze a typy pašování migrantů a všechny migrační trasy.

Akční plán by měl být nahlížen ze širší perspektivy celkového úsilí EU o **řešení základních příčin nelegální migrace** ve spolupráci se zeměmi původu a tranzitu a snah Unie o předcházení ztrátám na životech, za něž mohou pašeráci a obchodníci s lidmi. Je třeba ho vidět také v souvislosti s probíhající prací na vytvoření operace v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP), která by systematicky odhalovala, zadržovala a likvidovala plavidla používaná pašeráky.

Pašerácké sítě lze oslabit, pokud bude mít o jejich služby zájem méně lidí. Proto je důležité nabídnout **bezpečnější a legální způsoby**, jak se dostat do EU. Úsilí o vymýcení pašování migrantů však musí doprovázet také intenzivní snahy o **navracení migrantů, kteří nemají právo pobývat v EU**, do jejich domovských zemí. Účinná návratová politika je silným odrazujícím nástrojem, protože je méně pravděpodobné, že migranti budou pašerákům platit vysoké ceny za to, že je dostanou do EU, pokud budou vědět, že budou po dosažení své destinace promptně navraceni domů.

Tento akční plán **se soustřeďuje na pašování migrantů**. Obchodování s lidmi, tedy odlišný, avšak související trestný čin⁴, je na úrovni EU řešeno v rámci samostatné strategie⁵.

Provádění opatření, s nimiž tento plán počítá, bude zahájeno okamžitě a bude probíhat v souladu s ostatními souvisejícími strategiemi na úrovni EU⁶. V příštích letech budou přijata další opatření v boji proti pašování migrantů zaměřená na tuto rychle se měnící trestnou činnost.

1. POSÍLENÁ POLICEJNÍ A JUSTIČNÍ REAKCE

Aby se z pašování migrantů stala činnost s vysokým rizikem a nízkým ziskem, je nezbytné rozbít obchodní model zločineckých skupin a postavit pachatele před soud. K tomu je zapotřebí posílit kapacity členských států, pokud jde o vyšetřování a stíhání sítí pašujících migranty, a zvýšit schopnost agentur EU poskytovat podporu. Dále je k tomu nutná silnější koordinace mezi donucovacími a soudními strukturami a zapojení většího počtu agentur.

⁴ Rozdíl mezi těmito trestnými činy spočívá v tom, že v prvním případě migranti dobrovolně zahájí proces nelegální migrace tím, že pašerákovi zaplatí za služby, aby se dostali přes mezinárodní hranici, zatímco v druhém případě se stávají oběťmi hrubého vykořisťování, které s překročením hranice může, ale nemusí být spojeno. Tyto dva jevy nelze od sebe snadno oddělit, neboť osoby, které zahajují svou cestu dobrovolně, jsou také vystavené nebezpečí ze strany sítí dopouštějících se pracovního nebo sexuálního vykořisťování.

⁵ Strategie EU pro vymýcení obchodu s lidmi 2012–2016, COM(2012) 286 final.

⁶ Evropská strategie pro námořní bezpečnost, strategie kybernetické bezpečnosti a strategie EU pro vymýcení obchodu s lidmi 2012–2016.

Komise v roce 2016 předloží návrhy na **zlepšení stávajícího právního rámce EU pro boj proti pašování migrantů**⁷, který definuje trestný čin napomáhání k nedovolenému vstupu a pobytu, a na posílení trestního rámce. Komise bude usilovat o to, aby byly zavedeny přiměřené trestní sankce a zároveň se zabránilo riziku kriminalizace osob, které poskytují humanitární pomoc migrantům v tísni.

Odhalování, zadržování a likvidace plavidel

V zájmu prevence a boje proti pašování migrantů po moři bude vyvíjeno systematické úsilí zaměřené na **odhalování, zadržování a likvidaci plavidel**, která mají v úmyslu používat pašeráci. Bude vytvořen **seznam podezřelých plavidel**, u nichž je pravděpodobné, že budou použita ve Středozemí. Budou na něj zařazena například registrovaná plavidla s končící životností určená k sešrotování. Příslušné agentury EU a orgány členských států by měly stanovit **rizikové profily** pro odhalování takových plavidel a zajistit jejich systematické sledování prostřednictvím systému EUROSUR a využitím kapacit všech příslušných agentur.

Poté, co bude zajištěna bezpečnost osob, by měla být plavidla, která pašeráci používají či mají v úmyslu použít, systematicky odtahována na pevninu nebo likvidována na moři. Komise a příslušné agentury EU, zejména pak Frontex, poskytnou členským státům finanční a technickou podporu k **odtažení lodí na pobřeží a jejich sešrotování**. Toto úsilí by mělo spolu se zřízením **operace SBOP** přispět k narušení sítí pašeráků migrantů.

Je nutné připravit pašeráky o jejich zisky

Pro oslabení kriminálních sítí zapojených do pašování migrantů je zásadně důležité provádět **aktivní finanční šetření** za účelem zabavování a vyhledávání majetku z trestné činnosti a přijmout opatření proti praní peněz. EU by měla vystupňovat spolupráci s finančními zpravodajskými jednotkami a dalšími příslušnými sítěmi, pokud jde o finanční toky související s pašováním migrantů.

Jak se uvádí v Evropském programu pro bezpečnost, donucovací orgány musí mít kapacity k tomu, aby mohly zaměřit svou pozornost na finanční prostředky organizovaných zločineckých skupin zapojených do pašování migrantů. Odhalování finančních prostředků spojených se skupinami pašujícími migranty by se mělo stát prioritou vnitrostátních úřadů pro vyhledávání majetku z trestné činnosti a Camdenské sítě úřadů pro vyhledávání majetku z trestné činnosti (CARIN). Komise za podpory příslušných agentur EU zahájí spolupráci s finančními institucemi, např. s bankami, poskytovateli služeb pro převod peněz a vydavateli kreditních karet, která bude zaměřena na vyhledávání majetku spojeného s pašeráky migrantů. EU by měla dále výrazně zintenzivnit spolupráci se třetími zeměmi, aby se umožnilo vyhledávání a **konfiskace výnosů z trestné činnosti** v zemích původu a tranzitu migrantů.

Posílení operativní spolupráce v boji proti pašování migrantů

⁷ V roce 2002 přijala EU pravidla pro boj proti převádění migrantů, tzv. „balíček proti převaděčství“, jehož součástí jsou směrnice Rady 2002/90/ES, která stanoví společnou definici pro trestný čin napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu, a rámcové rozhodnutí 2002/946/SVV o posílení trestního rámce s cílem zabránit napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu.

V každém členském státě by mělo být zřízeno **jediné kontaktní místo pro otázky pašování migrantů**, aby se posílila operativní spolupráce, koordinace a sdílení informací mezi jednotlivými členskými státy a s agenturami EU.

Komise vytvoří **kontaktní skupinu agentur EU** pro otázky pašování migrantů, aby posílila operativní spolupráci a výměnu informací mezi příslušnými agenturami EU.

Souběžně s tím budou posíleny kapacity agentur EU vyhrazené na řešení otázek pašování migrantů. Eurojust by měl vytvořit **tematickou skupinu pro otázky pašování migrantů**, aby se posílila a formalizovala spolupráce mezi vnitrostátními žalobci a zlepšila vzájemná právní pomoc.

Zásadně důležitá je podpora **budování kapacit** s cílem pomoci donucovacím orgánům členských států omezit pašování migrantů a rovněž využívání **společných vyšetřovacích týmů** a vzájemné poskytování pomoci v případech pašování migrantů. Eurojust k tomu může významně přispět prostřednictvím financování společných vyšetřovacích týmů a podpory vzájemné právní pomoci v trestních věcech.

Komise bude společně s příslušnými agenturami EU, zejména s agenturami CEPOL a Europol a také s Evropskou sítí pro justiční vzdělávání, **mapovat vzdělávací potřeby** na úrovni EU či na vnitrostátní úrovni, aby bylo možno lépe plánovat budování kapacit. Výše uvedené by mělo zahrnovat odbornou přípravu v oboru přeshraniční spolupráce a boje proti pašování migrantů přizpůsobenou potřebám soudnictví, donucovacích orgánů, pohraniční stráže a konzulárních orgánů. Agentura pro základní práva vypracuje část týkající se základních práv, zejména pak otázku ochrany pašovaných migrantů.

Budou posílena opatření proti pašování migrantů v rámci **politického cyklu EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti**, včetně přeshraniční spolupráce v oblasti padělání dokladů, účelových sňatků a jiných forem zneužívání postupů pro legální vstup a pobyt.

Konkrétní opatření

- Revize právních předpisů EU v oblasti pašování migrantů do roku 2016
- Vytvoření seznamu podezřelých plavidel a jejich sledování
- Podpora členským státům při odtahování plavidel, která zamýšlejí použít pašeráci, na pevninu nebo jejich likvidaci na moři
- Zahájení spolupráce s finančními institucemi s cílem posílit finanční vyšetřování
- Zřízení jediného kontaktního místa pro otázky pašování migrantů v každém členském státě
- Vytvoření kontaktní skupiny agentur EU pro otázky pašování migrantů
- Vytvoření tematické skupiny agentury Eurojust pro otázky pašování migrantů

2. EFEKTIVNĚJŠÍ SHROMAŽĎOVÁNÍ A SDÍLENÍ INFORMACÍ

Shromažďování a sdílení informací o způsobu práce, trasách a obchodních modelech pašeráckých sítí, propojenosti s obchodováním s lidmi a ostatní trestnou činností a o finančních převodech je **nezbytné k tomu, aby bylo možné tyto jevy účinně potlačovat**.

V současné době jsou znalosti a informace o pašování migrantů nedostatečné, jelikož tento trestný čin je ze své povahy konspirativní a značně proměnlivý. Způsob práce

pašeráckých sítí závisí do značné míry na regionu a životních podmínkách migrantů, kteří pašerákům platí. Je zásadně důležité získat specifické informace o příslušném regionu. Zločinecké organizace zapojené do pašování migrantů mohou vyvíjet dovolené i nedovolené obchodní aktivity, ačkoliv spojitost těchto aktivit je pro nás kvůli nedostatku výzkumné činnosti a důkazů nejasná.

Měly by být posíleny kapacity agentur EU pro shromažďování, výměnu a analýzu informací o pašování migrantů. Měly by být plně využívány analýzy rizik týkajících se tras pašování migrantů vypracované agenturou Frontex. V rámci okamžitých opatření oznámených v Evropském programu pro migraci by měl Europol posílit své kontaktní místo pro otázky pašování migrantů a svůj **společný operační tým MARE** tak, aby mohly sloužit jako informační centrum EU pro případy pašování migrantů po moři. V rámci společného operačního týmu MARE by měl být nasazen *ad hoc* operační tým, který by zlepšil sběr informací a operační schopnosti. Frontex a nově navržená operace SBOP nazvaná EUNavFor MED by měly být s uvedeným týmem úzce propojeny, zejména prostřednictvím opatření pro efektivní sdílení informací.

Posílení shromažďování a výměny informací ve třetích zemích

Kapacity delegací EU v oblasti migrace v klíčových třetích zemích by měly být posíleny prostřednictvím vyslání evropských styčných úředníků pro otázky migrace. Ti by měli být začleněni do stávající sítě styčných úředníků pro přistěhovalectví a napojeni na příslušné agentury EU. Komise v roce 2016 vyhodnotí **stávající právní předpisy EU týkající se styčných úředníků pro přistěhovalectví⁸** a zváží jejich **případnou revizi** s cílem posílit schopnost styčných úředníků získávat a sdílet příslušné informace.

Měla by být posílena spolupráce s regionálními kanceláři Interpolu v klíčových afrických zemích, aby se zlepšila výměna policejních informací o pašování migrantů. Je žádoucí dále rozvíjet **zpravodajskou síť Afrika-Frontex (AFIC)**, jako platformu pro sdílení informací se třetími zeměmi a společné provádění analýz. Mělo by se zvážit zřízení podobných platform také v dalších klíčových regionech.

Zajištění plného využití dostupných nástrojů pro shromažďování informací

EU by měla více rozvinout monitorování **předhraniční oblasti** v zájmu včasného odhalování pašeráků a prevence nelegálních odjezdů migrantů, též s využitím nástrojů agentury Frontex, jako je systém EUROSUR. Je třeba plně rozvinout také potenciál využívání satelitních snímků, který se uvolnil podpisem dohody mezi Frontexem a Satelitním střediskem EU (Satcen). Aby se zlepšila analýza rizik a umožnilo odhalování nelegálních vstupů a pobytů za pomoci „stejně vypadajících“, pozměněných nebo padělaných dokumentů nebo za použití výměny občanství, měly by být využívány **informační systémy Unie** (např. SIS II, VIS) a Evropská síť pro boj proti padělání dokladů.

Je třeba posílit také spolupráci mezi příslušnými sítěmi a agenturami EU a Interpolem. Je žádoucí zvážit modernizaci a širší využívání nástrojů, které umožňují **výměnu informací o padělaných dokladech totožnosti** a cestovních dokladech, jako jsou Dial-Doc provozovaný Interpolem a referenční manuál agentury Frontex pro příslušníky pohraniční stráže v první linii a pracovníky donucovacích orgánů.

⁸ Nařízení Rady (ES) č. 377/2004 ze dne 19. února 2004 o vytvoření sítě styčných úředníků pro přistěhovalectví Úř. věst. L 64, 2.3.2004, s. 1.

„**Ohniskový**“ přístup zavedený v rámci Evropského programu pro migraci by měl agenturám EU umožnit poskytovat členským státům v první linii významnou pomoc při boji proti pašování migrantů přímo na místě. Europol by měl ve spolupráci s agenturami Frontex a Eurojust nasadit společné mobilní týmy poskytující členským státům v první linii operační a informační podporu na místě. Za účelem dotazování migrantů při jejich příjezdu na vnější hranice EU by měly být ve větší míře nasazovány vyškolené týmy pro podávání zpráv a monitorování. Výsledná **koncentrovanost a propojenost informací** by měla napomoci při šetřeních.

Dále by měly být vyvinuty standardní postupy pro shromažďování informací o zprostředkovávání nelegální migrace ve vhodné fázi azylového řízení, které by měly vycházet z pilotního projektu, jež provádí Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, a plně respektovat unijní a mezinárodní humanitární a uprchlické právo.

Komise vypracuje doporučení určená donucovacím orgánům členských států týkající se sběru informací o pašování od zadržených nelegálních migrantů, jež budou v plném souladu se základními právy. Tato doporučení budou obsažena v **příručce k navracení osob**, kterou Komise vydá v roce 2015.

Monitorování internetového obsahu a vytvoření znalostní databáze

Převaděči využívají k přilákání migrantů internet. Europol bude vnitrostátním orgánům poskytovat podporu při odhalování **internetového obsahu vytvářeného pašeráky** a ve vhodných případech požádá o jeho odstranění, a to v souladu s vnitrostátními právními předpisy. V tomto ohledu by měla být navázána užší spolupráce s poskytovateli internetových služeb a sociálními médii. Při usnadňování výměny osvědčených postupů a zjišťování problémů se shromažďováním a používáním elektronických důkazů při vyšetřování a trestním stíhání souvisejícími s pašováním migrantů bude mít důležitou úlohu agentura Eurojust, která poskytne odpovídající záruky.

Provádění výzkumu a analýzy rizik týkajících se **propojenosti pašování migrantů a dalších trestných činů** je důležité pro odstranění nedostatku znalostí v této oblasti, a to zejména pokud jde o obchodování s lidmi, závažné formy pracovního vykořisťování, drogy a jiné komodity a terorismus. Ve spolupráci s Finančním akčním výborem je třeba pečlivě prozkoumat souvislosti mezi pašováním migrantů a finanční trestnou činností.

Komise ve spolupráci s příslušnými agenturami EU rozšíří stávající pravidelné **shromažďování statistických údajů o trestné činnosti**, které provádí Eurostat tak, aby zahrnovalo také údaje o pašování migrantů.

Konkrétní opatření

- Vyslání evropských styčných důstojníků pro otázky migrace do klíčových delegací EU
- Vyhodnocení a případná revize právních předpisů EU týkajících se styčných úředníků pro přistěhovalectví v roce 2016
- Posílení společného operačního týmu MARE jako informačního centra EU pro otázky pašování migrantů
- Další rozvoj zpravodajské sítě Afrika-Frontex
- Posílené monitorování předhraniční oblasti při plném využití systému EUROSUR
- Větší podpora ze strany Interpolu, pokud jde o odhalování internetového obsahu vytvářeného pašeráky

- Zahrnutí údajů o pašování migrantů do pravidelného shromažďování statistických údajů o trestné činnosti, které provádí Eurostat

3. POSÍLENÁ PREVENCE PAŠOVÁNÍ OSOB A POMOC ZRANITELNÝM MIGRANTŮM

Zvyšování informovanosti o rizicích spojených s pašováním lidí a o nelegální migraci je důležité k tomu, aby potenciální migranty, včetně zranitelnějších osob, jako jsou děti, odradilo od zahájení nebezpečné cesty, a to i ze zemí tranzitu. Informace získané od migrantů potvrzují, že pašeráci ke sdílení informací o službách, které poskytují, běžně využívají sociální média. Je proto důležité se zapojením diaspor v EU vytvořit **v médiích**, včetně sociálních médií, **příběh podaný z opačné perspektivy**, a s jeho pomocí odhalit lži pašeráků.

Komise v návaznosti na posouzení dopadu kampaní, které v současné době financuje v Etiopii a Nigeru, zahájí ve spolupráci s ESVČ a dotčenými zeměmi informační a preventivní kampaně v klíčových zemích původu nebo tranzitu migrantů. Jejich prostřednictvím potenciální migranti rovněž obdrží informace o svých právech a také o možnostech legálního vstupu na území EU.

Pomoc zranitelným migrantům

EU by rovněž měla zesílit snahy o poskytování pomoci a ochrany pašovaným migrantům, zejména pak zranitelným skupinám, jako jsou děti a ženy. Komise v roce 2016 zahájí konzultace a posouzení dopadů v souvislosti s **případnou revizí směrnice 2004/81/ES**⁹ o povoleních k pobytu vydávaných obětem obchodování s lidmi a pašovaným migrantům, kteří spolupracují s příslušnými orgány.

Pomoc provozovatelům podniků při prevenci pašování migrantů

Preventivní opatření by se měla zaměřovat na podniky, které jsou pašováním lidí dotčeny nejvíce. Je nezbytné **navázat partnerství s provozovateli podniků** v nejrizikovějších odvětvích, například v dopravě a přepravě, což jim umožní přijmout odpovídající opatření.

Komise do roku 2017 vytvoří **příručku pro prevenci pašování migrantů**, která bude případně obsahovat kodexy chování pro řidiče a provozovatele obchodních a rybářských lodí. Budou v ní představeny osvědčené postupy pro provádění bezpečnostních opatření a přiměřených kontrol ze strany veřejných orgánů a provozovatelů podniků zaměřených na prevenci ilegální migrace. Komise se bude zabývat rovněž přípravou **pokynů týkajících se pašování migrantů pro pohraniční orgány a konzulární služby**.

Zvýšení účinnosti návratu jako prostředku odrazujícího od převádění

V zájmu odrazení potenciálních migrantů od pokusů dostat se do Evropy s využitím služeb pašeráků je třeba těmto migrantům vysvětlit, že pokud nemají právo pobývat v EU legálně, budou neprodleně navraceni do své domovské země. V současné době pašerácké sítě využívají k nalákání migrantů skutečnost, že je vykonán poměrně malý počet rozhodnutí o navracení (v roce 2013 bylo vykonáno 39,2 % těchto rozhodnutí).

⁹ Směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004 o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou oběťmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a kteří spolupracují s příslušnými orgány. Úř. věst. L 261, 6.8.2004, s. 19–23.

Je nezbytné zvýšit **efektivitu systému EU pro navracení nelegálních migrantů** či migrantů, jejichž žádost o azyl byla zamítnuta, a to při plném dodržení norem a záruk, jež zajišťují důstojný a humánní návrat, v souladu se směrnicí EU o navracení osob¹⁰. Jak bylo oznámeno v Evropském programu pro migraci a na základě probíhajícího hodnocení, které bude dokončeno v tomto roce, navrhne Komise **změnu právního základu agentury Frontex, aby se posílila její úloha v oblasti navracení**.

Při výkonu rozhodnutí o navracení by měl být lépe využíván **Schengenský informační systém (SIS)**. Komise provede hodnocení SIS v letech 2015–2016. V jeho rámci se Komise bude zabývat tím, zda je možné a přiměřené evidovat rozhodnutí o navracení vydaná členskými státy v SIS, a to v zájmu jejich lepší sledovatelnosti. Orgánům členských států by to umožnilo zjistit, zda se na zadrženého nelegálního migranta nevztahuje rozhodnutí o navracení vydané jiným členským státem. Komise rovněž zváží, zda pro orgány členských států zavede povinnost evidovat všechny zákazy vstupu v SIS, aby se umožnila jejich vymahatelnost na celém území EU; podle stávajícího právního rámce pro SIS je takováto evidence pouze dobrovolná. Evidence všech zákazů vstupu v SIS by pomohla předcházet tomu, aby nelegální migranti, na které se vztahuje zákaz vstupu vydaný jedním členským státem, opětovně vstoupili do schengenského prostoru přes území jiného členského státu.

Aby se zaručila udržitelnost návratů, bude Komise poskytovat **technickou podporu zemím původu a tranzitu** migrantů, aby jim pomohla zlepšit jejich kapacity pro integraci navracených osob. EU by také měla zesílit úsilí, pokud jde o přesvědčování třetích zemí k tomu, aby své státní příslušníky, kteří pobývají v Evropě nelegálně, v souladu se svým mezinárodním závazkem přijímaly zpět. Komise navrhne, aby byla v nezbytných případech zahájena jednání o dohodách o zpětném přebírání osob mezi EU a hlavními zeměmi původu nelegálních migrantů. Konkrétní povinnosti, pokud jde o zpětné přebírání osob, obsahuje dohoda z Cotonou se zeměmi AKT¹¹.

Aby se snížila motivace k nelegální migraci a vykořisťování migrantů, podnikne Komise **důraznější kroky proti zaměstnávání nelegálních migrantů**. Posílí provádění postihů za zaměstnávání nelegálních migrantů prostřednictvím lepšího odhalování těchto případů a zvýšené četnosti inspekcí. Komise společně s členskými státy určí cíle, pokud jde o počet inspekcí, které mají být každoročně provedeny v hospodářských odvětvích, v nichž nejčastěji dochází k nelegálnímu zaměstnávání¹², jako jsou například stavebnictví, zemědělství a zahradnictví, domácí práce / úklidové služby a stravovacích služeb a pohostinství.

Konkrétní opatření

- Informační a preventivní kampaně ve třetích zemích o rizicích pašování lidí
- Zahájení konzultace a posouzení dopadů v souvislosti s případnou revizí směrnice 2004/81/ES o povoleních k pobytu v roce 2016

¹⁰ Směrnice 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, Úř. věst. L 348, 24.12.2008, s. 98–107. 29. bod odůvodnění.

¹¹ Podle článku 13 dohody z Cotonou každý ze států AKT akceptuje návrat a zpětné přebírání kterýchkoli svých státních příslušníků, kteří se ilegálně zdržují na území členského státu Evropské unie, na žádost tohoto členského státu a bez dalších formalit. Každý členský stát Evropské unie akceptuje návrat a zpětné přebírání kterýchkoli svých státních příslušníků, kteří se ilegálně zdržují na území státu AKT, na žádost tohoto státu a bez dalších formalit.

- Vypracování příručky pro prevenci pašování migrantů do roku 2017
- Vypracování pokynů pro pohraniční orgány a konzulární služby
- Vyhodnocení právního rámce EU upravujícího SIS v zájmu nalezení způsobů, jak zlepšit efektivitu návratů a omezit nelegální migraci
- Návrhy na zahájení jednání o zpětném přebírání osob s hlavními zeměmi původu nelegálních migrantů
- Určení cílů, pokud jde o počet inspekcí, které mají být každoročně provedeny v hospodářských odvětvích, v nichž nejčastěji dochází k nelegálnímu zaměstnávání

4. POSÍLENÁ SPOLUPRÁCE SE TŘETÍMI ZEMĚMI

Úzká spolupráce se třetími zeměmi podél celé trasy využívané k pašování má zásadní význam pro boj proti pašování migrantů a pro ukončení beztrestnosti prostřednictvím efektivního vyšetřování a trestního stíhání. Je třeba ji vnímat v kontextu nepřetržitého úsilí EU o **řešení hlavních příčin nelegální migrace**, a to ve spolupráci se zeměmi původu a tranzitu. Pozornost by se měla zaměřit na podporu správy hranic, mládež a zaměstnanost a mobilitu.

ESVČ a Komise vytvoří nové nebo posílí stávající **dvoustranné a regionální rámce spolupráce** s příslušnými partnery, které se zaměří na praktická opatření pro řešení problému pašování migrantů, a to rovněž prostřednictvím rabatského, chartúmského, budapešťského a pražského procesu, dialogu AKT-EU, dialogů o migraci a mobilitě mezi EU a Afrikou a summitu na Maltě věnovaného migraci. V případě potřeby budou zřízeny specifické pracovní skupiny, jako je plánovaná skupina pro Niger. Měly by být plně využity mechanismy pro politický dialog obsažené v dohodě z Cotonou mezi africkými, karibskými a tichomořskými státy a EU, v evropské politice sousedství a také v příslušných mnohostranných rámcích. Zásadní význam má spolupráce mezi EU a Tureckem, které spojují společné problémy, pokud jde o nelegální migraci.

EU by měla vybízet partnerské země k tomu, aby se připojily k Úmluvě OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu a **Protokolu OSN proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky**. Komise poskytne financování pro projekty zaměřené na podporu třetích zemí při zavádění právních předpisů, jež jsou v souladu s uvedeným Protokolem.

Podpora budování kapacit ve třetích zemích

Vzhledem k tomu, že nedostatečné prosazování práva ohrožuje výměnu informací a spolupráci, ale také vyšetřování a trestní stíhání trestných činů spojených s pašováním osob ve třetích zemích, je zásadně důležité zajistit **předávání dovedností a prostředků**.

Komise a ESVČ posílí finanční a technickou pomoc třetím zemím, aby podpořily vývoj **národních a regionálních strategií** proti pašování migrantů, protikorupčních politik, které řeší problém pašování migrantů, a také zřízení integrovaných **systémů správy hranic**. Výše uvedená opatření by měla zahrnovat analýzu rizik, společné hraniční kontroly a hraniční hlídky, zvýšenou bezpečnost cestovních pasů, dokladů totožnosti a dalších cestovních dokladů a měla by posílit schopnost hraničních orgánů odhalovat padělané doklady totožnosti. K dosažení těchto cílů pomůže posílení misí a operací SBOP v oblasti správy hranic, jako jsou mise EUCAP Sahel Niger a EUCAP

Sahel Mali. Je nutné zajistit a posílit účinnou koordinaci mezi různými nástroji EU, mimo jiné prostřednictvím společného programování a svěřenských fondů EU.

Komise poskytne značné finanční prostředky, aby pomohla zlepšit **reakci policie a trestního soudnictví** ve třetích zemích na pašování osob. Cílem tohoto opatření je posílit kapacitu jednotlivých zemí a také podpořit jejich vzájemnou spolupráci prostřednictvím výměny informací, společných regionálních školení a společných vyšetřování. Komise také poskytne finanční a technickou pomoc na zahájení nebo zlepšení **sběru, sdílení a analýzy údajů** o pašování migrantů mezi zeměmi původu, tranzitu a určení.

Zvýšení soudržnosti a dopadu činnosti EU ve třetích zemích

Díky společné činnosti, kombinaci finančních prostředků, odbornosti a silných stránek jednotlivých aktérů se dopad zahraniční činnosti EU zaměřené proti pašování migrantů znásobí. Podmínkou pro maximalizaci dopadů a zabránění překrývání opatření je **zlepšení soudržnosti** mezi vnější činností členských států EU a příslušných zúčastněných stran.

V prioritních zemích původu a tranzitu by měla být v boji proti pašování migrantů zajištěna spolupráce a koordinace na úrovni EU, a to prostřednictvím pravidelných setkání sítí styčných úředníků pro přistěhovalectví, evropských styčných úředníků pro migraci, styčných úředníků agentur EU, diplomatických zastoupení členských států, misí a operací SBOP a mezinárodních organizací, jako jsou Mezinárodní organizace pro migraci, Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, Úřad OSN pro drogy a kriminalitu nebo Interpol. Takovéto platformy by rovněž měly umožnit plné sladění vnitřních a vnějších politik EU zaměřených na řešení problému pašování migrantů.

K optimálnímu využití zdrojů by mělo přispět **společné nebo koordinované plánování** podpory poskytované EU a členskými státy třetím zemím v souvislosti s pašováním migrantů, jež by vycházelo z mapování činností v klíčových zemích a regionech,

Konkrétní opatření

- Zahájení nových nebo posílení stávajících dvoustranných a regionálních rámců spolupráce
- Financování projektů zaměřených na podporu vytvoření strategií třetích zemí v oblasti pašování osob, posílení policejní a justiční reakce, vytvoření integrované správy hranic
- Zřízení platform EU pro spolupráci v otázkách pašování migrantů ve třetích zemích a regionech
- Optimalizace využití finančních prostředků prostřednictvím společného nebo koordinovaného plánování.